

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br. 53

28.4.2016. godine

Beograd

ZAPISNIK

Sa 52. sednice Komisije za žalbe održane 28.4.2016. sa početkom u 18 sati u prostorijama Saveta za štampu

Prisutni svi članovi Komisije: Marija Kordić, Stojan Marković, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Ivan Cvejić, Petar Jeremić, Zlatko Čobović, Vladimir Radomirović, Nevena Krivokapić, Ivana Stjelja i Dragan Đorđević

Ostali prisutni: Nataša Anđelković, Natalija Ginić, Vanja Marinović i Boško Vučković, novinari „Informera“, Višnja Arandjelović i Jelena Popadić, novinarki „Politike“, Boban Karović, novinar „Kurira“, Vukašin Obradović, predsednik UO Saveta za štampu i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Slaviše Lekića na tekst objavljen u „Politici“
2. Razmatranje prve žalbe Stevana Dojčinovića i mreže KRIK na tekstove objavljene u „Informeru“
3. Razmatranje druge žalbe Stevana Dojčinovića i mreže KRIK na tekstove objavljene u „Informeru“
4. Razmatranje žalbe Srpskog pokreta Dveri na tekst objavljen u „Informeru“
5. Razmatranje žalbe Dragana Andrejevića na tekst objavljen u „Kuriru“
6. Razmatranje žalbe Zorana Živkovića na tekst objavljen u listu „Alo“
7. Razmatranje žalbe Stevana Dojčinovića i mreže KRIK na tekst objavljen u „Politici“
8. Razmatranje žalbe Zlatka Čobovića na tekst objavljen u „Politici“

1. Slaviša Lekić je podneo žalbu smatrajući da su kolumnom Muharema Bazdulja prekršene odredbe Kodeksa o istinitosti izveštavanja. U raspravi i odlučivanju nije učestvovao Stojan Marković, koji je došao na sednicu nakon glasanja o ovoj žalbi. U toku rasprave, Marija Kordić je rekla da ovom slučaju nema kršenja Kodeksa, jer je autor koristio stilske figure, poput one „oprostiće joj što je tukao“, tako da se ne može govoriti o tome da su provređene odredbe o istinitosti izveštavanja. Takođe, po njenom mišljenju, tekst se uopšte ne bavi Lekićem, već govori o polarizaciji društva u vezi sa jednom temom, a Slaviša Lekić je upotrebljen samo kao primer. Sa ovim se saglasio i Petar Jeremić, dok ostali članovi Komisije nisu učestvovali u raspravi. Nakon toga, Komisija je jednoglasno odlučila da Kodeks nije prekršen.

2. Stevan Dojčinović je podneo dve žalbe zbog ukupno šest objavljenih tekstova. Članovi Komisije su glasali pojedinačno o svakom tekstu, a rasprava je vođena odvojeno o dve žalbe. U toku

rasprave o prvoj žalbi, koja se odnosila na dva teksta, Tamara Skrozza je rekla da je Kodeks nesumnjivo prekršen i to u više tačaka – sva nagađanja i pretpostavke predstavljene su kao činjenice, izostavljene su bitne činjenice, Dojčinoviću ne samo da nije pružena prilika da dogovori na ono za šta ga je ministar optužio, već se ne dozvoljava nikakva mogućnost da oni nije onakav kakvim ga u tim tekstovima predstavlja „Informer“. Marija Kordić je rekla da bi i ona prenela ono što je Lončar rekao i da „Informer“ nije kriv za optužbe koje je on izrekao, međutim u jednom tekstu list traži reakciju Milovića, u drugom Dojčinovića, u suštini - problem je u tome što se slepo veruje tom jednom izvoru i ništa se dalje ne proverava. Petar Jeremić je, međutim, ocenio da prvim objavljenim tekstom Kodeks nije prekršen, jer je jasno naznačeno da Dojčinovića optužuje Lončar. On je dodao da je stvar uređivačke politike lista da li će tako nešto objaviti. Kad je reč o drugom tekstu, po njegovom mišljenju, prekršena je obaveza poštovanja pretpostavke nevinosti, jer se Dojčinović optužuje da je špijun i terorista. Sa njim se saglasio i Ivan Cvejić. Vlado Mareš je rekao da će govoriti odmah o svim objavljenim tekstovima, jer su svi toliko skaredni da ne može da pravi nikakvu razliku među njima. On je istakao da je ovde reč o napadu na kolegu bez zazora, bez ikakvih kočnica. Objavljena je serija tekstova u maniru „Informera“ da prepoznaje neprijatelje premijera i režima i obračunava se sa njima. „Ovo je možda najočigledniji primer koliko nam je profesija srozana i ugrožena, ovde čak prepoznajem i suicidalno ponašanje medija“, rekao je. Vladimir Radomirović je, međutim, rekao da se tvrdnje da nam je profesija degradirana mogu donekle primeniti i na KRIK-ov tekst gde je, bez ikakvih dokaza, ministar Lončar optužen da je ubijao ljude za zemunski klan. On je dodao da mu je zato donekle jasna njegova reakcija i da ne misli da je Kodeks prekršen. Nakon rasprave, „za“ odluku da je „Informer“ prekršio Kodeks prvim tekstom glasalo je osam članova Komisije, dok su tri bila protiv. Kad je reč o drugom tekstu, Petar Jeremić je rekao da misli da Kodeks jeste prekršen jer nema dokaza za iznete tvrdnje, sem fotografije koja zapravo ništa ne dokazuje, sem da se Dojčinović nekad sreo sa osobom koja se pominje u tekstu. Nevena Krivokapić je istakla da je posebno problematično to što se ne navodi nijedan izvor, a reč je ozbiljnim optužbama. Sve informacije dobijene su navodno od „našeg sagovornika“, iz „poverljivih“ ili „anonimnih izvora“. Po završetku rasprave, „za“ odluku da je Kodeks prekršen glasalo je 10 članova Komisije, dok je „protiv“ bio jedan.

3. Razmatrajući drugu žalbu, koja se odnosila na četiri objavljena teksta, Tamara Skrozza je istakla da, čak i da o svemu ostalom još i može da se diskutuje, kršenje prava na privatnost je apsolutno nesporno. List se obračunava sa Dojčinovićem predstavljajući ga kao sado -mazohistu, odnosno bolesnog čoveka. Dojčinović se, zapravo, bavi ekstremnim sportom, ali čak i da to nije slučaj, nikoga ne treba da zanima šta on radi u privatnom životu, niti postoji javni interes da se to objavljuje, tim pre što on nije ni javna ličnost. Petar Jeremić se nije saglasio sa ocenom da Dojčinović nije javna ličnost, ali je, svejedno, smatrao da ne postoji nikakav razlog da „Informer“ piše šta on radi u slobodno vreme i objavljuje privatne fotografije. Kodeks, podsetio je, kaže da se privatnost javnih ličnosti donekle može narušiti ako one rade nešto suprotno onome što javno zagovaraju, što ovde nikako nije slučaj. On je dodao i da je prekršena pretpostavka nevinosti, jer je optužen da je terorista i špijun. Ivan Cvejić je ocenio da nikada nije video ništa slično, te da je ovde reč o „preventivnom kontraobaveštajnom novinarstvu“, jer se neko diskredituje samo zato što namerava da nešto objavi. „Ovo je nešto najprljavije što smo ikada do sada imali na sednicama Komisije“, rekao je. Po okončanju rasprave, Komisija je jednoglasno odlučila da je „Informer“ prekršio Kodeks kad je reč o prva tri teksta na koja se podnosilac žalbe žalio, dok, kad je reč o poslednjem tekstu, komentaru glavnog urednika lista – Komisija nije usaglasila odluku, pošto su „za“ odluku da je Kodeks prekršen glasala tri člana Komisije, četiri su bila „protiv“, a tri „uzdržana“.

4. Dveri su podnele žalbu zbog teksta u čijem naslovu piše da ta stranka „optužuje Srbe za genocid u Srebrenici“, kao i zbog toga što izjava predsednika stranke nije dobro prenet. Marija Kordić je rekla da ne vidi da je Kodeks prekršen i podsetila da političari često „imaju naknadnu pamet“, tj. najpre nešto kažu, pa kasnije dopunjuju. Tako je i Obradović naknadno poslao dopunu odgovora, a ne demanti, kako se moglo zaključiti iz žalbe. Ona je dodala da skraćivanje izjave može da bude problematično, ali da u ovom slučaju ne može da proceni šta se tačno desilo. Zlatko Čobović je rekao da je neozbiljno što advokat lista i novinarka nisu sarađivali, pa su dali različite odgovore na žalbu. Novinarka je navela u odgovoru da novinar ne mora da objavi celovitu izjavu ukoliko prenese najvažniju informaciju dobijenu od sagovornika. Ona, međutim, objavljuje - kao najvažniju informaciju - kako Obradović odbija da odgovori zašto je Sanda Rašković Ivić prva na listi, kao najvažniju informaciju u tekstu kojim se sugerše da Dveri i DSS krive Srbe za genocid u Srebrenici. Prema njegovom mišljenju neprihvatljive su i ocene novinarkinje „da je pokušao da izvrda odgovor“, „da tvrdoglavo i uporno odbija“ i slične, kojima se čitaocu sugerše kako su Obradovićeve karakterne osobine izvrđavanje, tvrdoglavost i upornost, a nejasno je kako je novinarka izvela takve zaključke, osim na osnovu kratkog telefonskog razgovora. Ivan Cvejić je rekao da nije sasvim siguran šta se tačno dogodilo – iz odgovora koji je poslat redakciji objavljeno je nešto što nema veze sa naslovom teksta, nejasno je i da li dopunski odgovor poslat kasno, pa zato nije mogao da bude objavljen, ali da mu se čini da je u ovom slučaju Kodeks prekršen prećutkivanjem nekih činjenica. Tamara Skrozza je rekla da čak i da je odgovor stigao kasnije, to nije tekst koji nije mogao da bude objavljen i dan kasnije, ili da se sutra naknadno objavi taj odgovor. Vlado Mareš je ocenio da je „u suprotnosti sa zdravim razumom“ tvrditi da Dveri optužuju Srbe za genocid u Srebrenici, da je reč o bezobzirnom obračunu sa političkim protivnikom i da je Kodeks nesumnjivo prekršen. „Za“ odluku da je Kodeks prekršen glasalo je osam članova Komisije, protiv nije bio niko, a tri člana su bila „uzdržana“.

5. Dragan Andrejević podneo je žalbu verujući da je objavljenim tekstom i komentarima ispod njega vlaška nacionalna manjina diskriminisana i predstavljena kao varvarska i necivilizovana. Iz rasprave i odlučivanja bila je izuzeta Marija Kordić, zaposlena u „Kuriru“. Tamara Skrozza je ocenila da je reč o diskriminaciji, jer je novinar, po Kodeksu, obavezan da se suprotstavi svima koji krše ljudska prava, te da, prema tome, to što je sagovornik nešto rekao, ne abolira medij od odgovornosti. Tekstom i komentarima šire se stereotipi o Vlasima, od kojih se redakcija ni na koji način nije ogradila. Zlatko Čobović je, međutim, smatrao da je Kodeks prekršen samo komentarima, a ne i tekstom, jer nije postojala namera ni pevačice koja govori o običajima vlaške manjine, ni lista, da omalovaže i uvrede Vlahe, niti se u tekstu govori o Vlasima sa omalovažavanjem. Sličnog mišljenja bio je i Petar Jeremić, koji je rekao da je tekst zanimljiv, jer svakakvih običaja ima i u Negotinskoj krajini i u drugim krajevima Srbije i „Kurir“ je želeo da sa tim upozna čitoace, bez namere da nekoga uvredi. Skrozza je rekla da ne mora ni da postoji namera, a da je tekst ipak diskriminatoran. Stojan Marković je rekao da ne misli da je Kodeks bilo čime prekršen, tekst se bavi analizom običaja, nije uperen protiv Vlaha, ni pevačica, ni psiholog, koji se citiraju, ne govore ništa uvredljivo o njima. U komentarima takođe ima različitih mišljenja, neki od njih govore o tome da iste običaje u tom kraju imaju i Srbi i Vlasi. On je dodao, ipak, da ne može da se prihvati tvrdnja redakcije da nisu odgovorni za komentare. Ivana Stjelja je navela da su običaji dosta banalizovani, ali da je ipak sve u okviru Kodeksa, dok bi za redakciju trebalo da bude olakšavajuća okolnost to što su priznali da su im promakli neki neprihvatljivi i uvredljivi komentari. Po završetku rasprave, Komisija je sa devet

glasova „za“ i jednim „protiv“ odlučila da Kodeks novinara nije prekršen tekstem, dok je sa osam glasova „za“ i dva „protiv“ odlučila da je Kodeks prekršen objavljenim komentarima.

6. Zoran Živković je podneo žalbu zbog teksta objavljenog na naslovnoj strani lista u kojem se najavljuje podizanje optužnica protiv nekoliko opozicionih političara, među kojima je i on. Petar Jeremić se izuzeo iz odlučivanja o ovoj žalbi, jer, kako je objasnio nije na vreme primetio da nema potreban materijal. Marija Kordić je rekla da bi trebalo dopuniti Kodeks novinara, jer ovo prevazilazi sve što Kodeks zabranjuje. Ona je istakla da u tekstu nema ne samo dokaza, nego čak ni poluinformacije o bilo čemu, sve se svodi na – vodi se nekakva istraga o nekim stvarima, bez ikakvog pokušaja da se nešto stvarno istraži i proveriti. Tamara Skrozza je naglasila da je reč o svojevrsnoj poternici koja se objavljuje u sred izborne kampanje, te da je, time, prekršena odredba Kodeksa po kojoj politički i ekonomski interesi izdavača ne bi smeli da utiču na istinitost izveštavanja. Komisija je, nakon toga, sa deset glasova „za“ odlučila da je „Alo“ prekršio Kodeks.

7. Stevan Dojčinović je podneo žalbu zbog teksta u kojem se prenosi izjava Zlatibora Lončara koji ga ozbiljno optužuje, između ostalog, za saradnju sa osuđivanim kriminalcem. Ivan Cvejić je zaključio da nema povrede Kodeksa, da je list samo preneo izjavu koju je ministar dao na televiziji i da ništa dalje nije ni komentarisao, ni dodavao. Istog mišljenja bio je i Petar Jeremić, dok je Marija Kordić rekla da ima dilemu, tačnije da misli da je ipak trebalo da pozovu Dojčinovića za komentar. Stojan Marković je ocenio da je Kodeks prekršen jer je „Politika“ prenela samo ministrovu reakciju na pisanje KRIK-a i, ne samo da nije kasnije pozvala Dojčinovića za izjavu, nego i šta je KRIK objavio saznajemo samo od ministra. Tamara Skrozza je takođe rekla da je Kodeks prekršen i da je „Politika“ morala da tekst „malo obogati“, odnosno da nije dovoljno da samo prenese šta je rekla jedna strana. Kako su „za“ odluku da je Kodeks prekršen glasala dva člana Komisije, tri da nije, a šest članova je bilo „uzdržano“, nije bilo potrebne većine od osam glasova ni za jednu odluku.

8. Zlatko Čobović je podneo žalbu smatrajući da je „Politika“ povredila Kodeks naslovom i delom teksta u kojem se govori o njegovom odlučivanju na prethodnoj sednici Komisije za žalbe Saveta za štampu. Zlatko Čobović nije učestvovao u diskusiji i glasanju. Marija Kordić je, u toku rasprave, ocenila da su prekršene odredbe Kodeksa o istinitosti izveštavanja, jer je novinarka tezu da su se članovi Komisije predomislili ilustrovala upoređujući sasvim različite slučajeve, dok je u odgovoru na žalbu naknadno navela i slučaj koji u tekstu uopšte ne pominje. Ona je naglasila i da je potpuno neprivatljivo da se ljudima „u usta stavlja nešto što uopšte nisu rekli“, te da je način na koji je odgovoreno na žalbu nedostatak kućnog vaspitanja. Petar Jeremić je rekao da je Zlatko Čobović imao pravo da se žali, jer je u tekstu navedeno šta novinar misli da je on mislio, a ne šta je rekao na sednici. „Mogao sam i ja da se žalim, jer nije tačno da sam, kao član Komisije promenio mišljenje“, rekao je i dodao da ipak misli da je Čobović trebalo najpre da uputi demanti, te da se on uvek zalaže da to bude prvi korak, pre obraćanja Savetu za štampu. Vladimir Raodmirović je takođe rekao da je Čobović trebalo da iskoristi pravo na demanti, iako nema obavezu da to uradi, jer „Politika“ neguje kulturu i etiku javne reči i objavljuje odgovore. Tamara Skrozza je istakla da se Komisija nalazi u čudnoj situaciji, da je naterana da se bavi samom sobom, što je vrlo neprijatno. Ona je naglasila da je naslov teksta laž, a da je ocena da se Komisija o istoj stvari izjasnila drugačije veoma problematična, jer je svaki slučaj drugačiji i ne može se tako olako ocenjivati da je situacija bila identična. Ona je dodala i da se u tekstu ne navodi da je šest članova Komisije glasalo da Kodeks nije prekršen, već se izdavaju samo dva člana. „Ovo je napad na Komisiju, ali na stranu to, Kodeks

je prekršen pre svega naslovom, koji predstavlja grub napad i diskreditaciju čoveka“, rekla je. Ivan Cvejić je takođe ocenio da je problem u naslovu, dodajući da nema problem sa tim što se Komisija bavi svojim prethodnim odlukama. Žalba je, po njemu, osnovana i zato što se u tekstu poistovećuju različiti slučajevi, a Komisija za žalbe upravo i postoji zato što nisu svi slučajevi isti. Vlado Mareš je naglasio da u ovom slučaju na silu izabrana tema i bezočno napadnut čovek, koga je to veoma povredilo. Tekst je, rekao je, neozbiljan, i predstavlja nastavak napada na samoregulatorno telo. Nakon rasprave, osam članova Komisije glasalo je „za“ odluku da je Kodeks prekršen, „protiv“ je bio jedan član Komisije, a „uzdržan“ takođe jedan.

Sednica je završena u 20.10 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajuća

Nevena Krivokapić